

Harri formaður.

Tað var ógvuliga áhugavert at hoyra lögmannsrøðuna á Ólavs-øku og síðan at lesa hana. At fáa metingina um, hvussu sá út, tá fráfarna landsstýrið setti førningin frá sær og at fáa at vita, hvussu arbeiddast skuldi víðari fram við eini samgongu av trimum flokkum, sum á fyrsta sinni høvdu funnið saman.

Viðgerðina av lögmannsrøðuni er minni at siga til. Tað, sum altíð hevur undrað okkum uttan fyrri tingið, er, hvussu tinglimir fullkomuliga skifta ham, alt eftir um teir eru í samgongu ella andstöðu, og hesin tingsins røðarpallur, har mál skuldu verið álvarsliga viðgjørð landi og fólki at gagni, tykist ofta meira at minna um ein sjónleikarpall, helst tá útvarpið er í salinum, men tað er lætt at nýta orð og koma við atfinningum, sum eisini er tikið til undir hesi viðgerð, og tá ein er nýggjur og ongar royndir hevur gjørt, skal ein vera varin. Heldur er tað ikki í hesi støðu lætt at koma við viðmerkingum til lögmannsrøðuna, ið byggir á ein sáttmála, sum samgongan er komin til, aftan á at hvør flokkur sær hevur slakað her og boigt seg har, soleiðis sum tað altíð vil vera, um samvinna skal spyrjast burtur úr flokkum við hvar sini stevnuskára.

Húshaldsskúlin

Árið 1975 varð valt til kvinnuár av ST, og hóast vit onga valda ella ongar valdar kvinnur hava á Føroya Løgtingi, so kundi ein ynsk, at onkur kvinnu-spurningur ella kvinnumál kom fram í lögmannsrøðuni, men so var ikki, og vil eg tí loyva mær at byrja við einum máli, sum enn er reint kvinnumál: húshaldsskúlin. Eftir at húshaldsskúlin í Havn helt uppat í 30-árunum, hava bert verið húshaldsskeið hildin ymsa staðir, — hóast matgerð er í skúlanum, hevur stórir tørvur verið á einum húshaldsskúla, og eigur húsmóðra-

felagið í Klakksvík stóra tøk uppibornað, at tær fingur húshaldsskúla settan á stovn. Ofta er tað so, at tá eitt ella annað skal setast í verk, verður alt kravt av tí almenna, men so var ikki her, hesar megnar kvinnur norðuri í Klakksvík byrjaðu sjálvar skúlan, áttu hús at hava hann í, fingur til vega starvsfólk o. s. fr. — Og so góða undirtøku fekk skúlin, at nú má byggjast aftrat, og liggur tí umsókn inni frá húsmóðrafelagnum um stuðul, og vil eg heita á allar tingmenn ikki bara at stuðla byggingina, men eisini skaffa skúlanum tann rakstrarstuðul, tær eiga.

Frá Føroya Fólkaháskúla er umsókn inni um at fáa sama rakstrarstuðul. Allir føroyingar vita, hvat týðning hesin skúli hevur havt fyrri okkum, bæði kristiliga og mentunarlaga. Tíðirnar og arbeiddshættirnar broyttast, á okkara døgum gongur alt við rúkandi ferð, og tað kostar nógv at fylgja við og umlegja. Eisini her eiga vit at stuðla.

Nýggja skúlalógin

Nýggja skúlalóg er í umbúna. Í lögmannsrøðuni verður viðv. fólkaskúlanum sagt, at roknað kann við, at verandi realskúlin fellur burtur, og at vit istaðin fáa ein eindarskúla, og tað eru vit nokk fleiri fegin um. Henda sundurbýtan ella beinari útveljan av næmingum er ikki góð, og av teimum royndum eg havi frá skúlaráð og skúlanevnd haldi eg ikki, framhaldsdeildin fekk tann sess, hon átti úti á arbeiðs-plássum, t. d. upplivdu vit fleiri ferðir, at almennar skrivstovur, sum so absalutt skuldu stuðla henda skúla, sum teir sjálvir vóru komnir við, tóku næmingar við realprógvi heldur enn teir frá framhaldsdeildini.

Viðv. kristniundirvisingini í skúlanum undirstrikaði mín góði partamaður Hilmar Bæk týðningin av hesi lærugrein og segði, at fólkaskúlin altíð hevði hvílt á tí kristna grundarlægnum, og at

vit máttu verja henda dýrgrip, og sostatt ikki skúgva hesa undirvising til viks. Háttvirði landsstýrismaður Finnboi Isaksen vísar okkum um, at landsstýrið hevði ongar ætlanir at skerja kristniundirvisingina. Ein kundi ynsk, at henda lærugrein fekk ein betri sess innan skúlagátt, vit eru jú eitt fólk, ið ber kristið navn og við krossmerki í flaggi okkara, og vit mega ikki gloyma, seinna helvín av Jesu kongaboðum er — við fornmannsins loyvi — : og lærið tey.

Eisini hevur verið tosað um tann ringa lesnað, ið floymir inn yvir land okkara, hóast ongin lógarheimild — tíbetur — er til tess. Um landsstýrið ikki fær tann stovnin at reagera, ið eigur at taka sær av hesum, mega aðrir vegir gangast.

Í samband við skaðiligan lesnað kom háttvirði tingmaður Kjartan Mohr inn á henda røðuliga gudsspottandi Jesu-filmin, ið fekk statsstuðul í Danmark, og segði, at hesin als ikki skuldi verða loyvdur at koma higar, — av fullum og heilum hugi taki eg undir við hesum.

Skattaviðurskipti

Tað var eitt vónbrot fyrri meg at hoyra háttvirda figgjaráráðherra tosa um skattalógina, men mín góði skúlafelagi var erligur, vit fáa tá vita, at her fer ikki tann stóra broytingin fram í hesu setu, og her hevði ein gingið og trúð, at nógv fór at henda, t. d. at henda órættvisan, at hjún verða skattað saman, varð tikin burtur, tað er mann-minkandi, — hvussu beinrakið er orðið ikki í hesum sambandi — mann-minkandi fyrri eitt mentað og útbygt samfelag at hava hesa skipan. Tað hevur verið tosað um niðurskriving av virði av tingmonnum, og menn hava verið heitir um hetta, sjálvsagt, vit eiga at virða øll menniskju, men hvat við giftu kvinnuni í útistarvi, hugsji um tað, mínir góðu tingmenn, hvussu virða tí tær?

Hvat við avskrivningargrunnum, hoyra tær til »tær ikki smáu broytingarnar«? Vónandi koma hesar smáu broytingar láginn-tøkuni til bata.

Eitt kann so gleða Føroya fólk, hóast tað bert verður ein dropi í landskassanum. Mær er sagt, at eftir hesi nýggju skattabroyting koma tinglimir at gjalda skatt av fullari tingløn, og sjálvsagt beri eg ongan ótta fyrri, at henda lógarbroyting verður einmælt samtykt — samstundis fer vónandi tann

óskrivaða lógin úr gildi, at tingmenn ferðast ókeypis við landsins skipum.

Almannamáluni

sum flokkur okkara hevur verið slóðbrótarin fyrri, og eru vit saman við hinum flokkunum komnir væl á leið, eiga góðar 2 síður í lögmannsfrágreiðingini — úr hesum báðum síðum er nógv gott at frætta, hóast ein kundi ynsk meira. Meðan hækkan av pensjónsgjöldum til fólkapensionistar og avlamsfólk er framd, er onki hent viðv. einkjupensjónini, hvørki hækkan av sjálvari pensjónini, ei heldur eru treytirnar fyrri at fáa einkjupensjón linkaðar. Tá landsstýrið heldur, at henda broyting eigur at verða framd sum broyting í einkjupensjóns-reglunum í forsorgarlógini, og at tað er úrslitið av samráðingum millum ríkisstjórnina og landsstýrið, sum avger, nær slík broyting kann fremjast, so er at fáa samráðingar í lag sum skjótast.

Hetta, at landsstýrið hevur í hyggju at skapa møguleikar til hjálparveitingar til eldri og avlamsfólk, sum hava serligar tungar byrðar av húsaútreiðslum, er gleðiligt og verður vónandi fram skjótt.

Heimahjálpin er undir støðugari útbygging og røkkur nærum allar bygdir. So langt tað tykist at vera komið á leið, eru vit eftirbátar á einum øki, nevnliga við ellis- og røktarheimum. Eldri fólk, ið sjúk blíva ella seingjarliggjandi, liva undir trongum korum. Sjúkrahúsini og tess pleygudeildir eru fullt upptikin. So her má skundast undir í stórum. Vit eiga bert eitt ellis- og røktingarheim, í Vág-unum, og tað er ikki av tilvild,

at henda oyggj fekk landsins fyrsta heim av hesum slag. Tað er ikki ov nógv sagt, at tað er at takka einari kvinnu, frú Højgaard Ellefsen, sum legði alla orku sína í hetta mál og fekk onnur við sær. Ja, land okkara hevur átt og eigur kvinnur, vit kunnu vera errin av. Sum einasta kvinna á tingi, og ikki ein gang vald, folir ein seg eyðmjúkan at skula umboða ein slíkan kvinnustætt, ið bæði heima sum konur og mammur og úti í vinnu aldri hava smæðst burtur, tvørturímóti, sum hava verið dyggastu stuðlarnir undir samfelagnum, tí eru vit komin so langt í dag.

Fyrri at venda aftur til ellis- og røktingarheimini, so verður bygt á Tveroyri, og Norðoyggjarnar og Eysturoyggin standa so fyrri túri.

Undir almannamálini má so absalutt fáast inn um sjúkragrygging.

Kvinnufrimerki

Nógv hevur verið tosað um yvir-tøku av postverkinum og tey føroysku frimerkini. Kvinnusamskipan Føroya hevur lagt umsókn inn um eitt kvinnufrimerki, nú kvinnuárið er, men onki hendi, — tó nýggja frimerki skulu gerast, kannsa fáa kvinnufelaginum sømdir tá.

Formaður sambandsflokksins tosaði m. a. um, at vit við frimerkjum okkara úteftir søgdu øðrum frá landi okkara — fyrri at ongin misskiljing skal verða okkara millum, vil eg siga, at kvinnufrimerkinum vilja vit ikki fortelja fólkunum t. d. í Suðurfrika ella í Kina, at vit hava konufólk í Føropium, hetta er fyrri at markera kvinnuárið m. a.

Nógv kundi verið at trivið í aftrat, t. d. tær vánaligu láni-umstøður, sethúsavaggingin hevur — Pristalið heldur ikki — eftir minni metan — tað, ið ætlað varð.

Frantiðina kenna vit ikki, men landsins skúta hevur ein finan skipara, ið dugir so væl at seta kós, at hann verður fylgdur bæði innanlendis og uttanlendis.

At enda vil eg ynskja fyrri okkum tinglimir, at vit ongantíð gloyma, at tað eru livandi mannalagnur aftan fyrri samgongu og andstöðu, kunnu finna saman í samstarvi tjóðini til bata, og arbeidda soleiðis, at sagt kann verða:

— Í Føroyum er gott at búgva og balast.

Tryggingarsambandið FØROYAR

Føroya Kriggstrygging		Tlf. 145 90
Føroya Sjóváttrygging		— 145 90
Føroya Brunatrygging		— 110 98
Føroya Vanlukutrygging		— 114 66

Vit tryggja:

Bátar, skip, vørur, hús, innbúgv, akfør o. a.

Føroyingar eiga at tryggja í landsins egna trygging.